

ГОСПОЃИЦИТЕ ОД АВИЊОН

Сашо Димоски

ПРЕДГОВОР

(како Пикасо стана мува)

Госпоѓиците од Авињон е драмски текст кој се обидува да направи деконструкција на карактерите од истоимената слика на Пабло Пикасо. За таа цел, линијата по која текстуално се градат ликовите е директно поврзана со биографијата на Пикасо или подобро – со биографиите на жените кои обележале значаен дел од неговиот живот. Во таа насока, претпоставувањето на емоционалниот полнеж на карактерите е во постојан контраст со зуењето на една мува, со влијанието кое Пикасо го имал во нивните животи и начинот на кој од сите свои љубови направил вечност.

Текстот е организиран во седум сцени во кои преку директни дијалози меѓу чинителите на фабулата во околностите во кои тие се наоѓаат се толкува уметноста на Пикасо, или подобро – значењата кои сликата *Госпоѓиците од Авињон* може да ги понуди за толкување: ако во текстот се исклучителни атопичните места, тогаш сликата е бесконечност од атопични места, огромна палета од перспективи за читање, разбирање и толкување.

Условно споредните ликови во текстот лесно можат да функционираат на принцип на метаморфоза, на принцип на мимикрија, па дури и на принцип на илузија, па така петте сцени кои се однесуваат на засебните жени-љубови на Пикасо, лесно стануваат монолози со замислен партнер, покрај очигледната можност за театарализација.

Без да се задржувам на фактографијата од настани и луѓе кои го чинат богатиот живот на Пикасо, преку принципот на фрагментарна драматургија која ја обединува еден наратор (во случајов тоа е мувата) се обидов да го донесам своето доживување на една од најзначајните слики на XX век, или подобро, да ги објаснам преку жив дијалог сопствените емоционални доживувања за оваа слика.

Овој драмски текст е напишан пред сè за бесмртноста на зуењето, на вечното зуење како неподнослив уметнички чин.

Создавањето уметност,
или трудот кој е потребен за да се создаде убавина,
секогаш може да биде третиран
од страна на некои луѓе
како личен напад.

Клод Дебиси

DRAMATIS PERSONAE:

Дора Мар – невротик кој има ужасна потреба од телепатија, па затоа и ја глуми, верува во горчината како животна нужност до таа мера што шеќерот го смета за грев

Олга Коклова – единствената сопруга, состојба полна ѓубре во очите, една старост, една посакувана младост, една црвена боја, секое чекање на светот, ниту едно доаѓање

Франсоаз Жило – блажина која е потребна за да се пушти пронајдената љубов, со единствена цел: таа да најде подобра љубов за себе; посакувано страдање, ако воопшто постои такво

Марија Тереза Валтер – мајка, осаменик, простиот страв од загуба

Ева Гуел – енигма со матен поглед, непознатост за која не се знае со сигурност дали е факт или измислица

Ликови без важни својства:

Една мува, еден поштар, една случајност, Петар Пан, една околност, едно време, секое време, еден слаткар, броеви кои стенкуваат својства, еден чевлар, сите луѓе, ниту еден човек, еден најдобар пријател, боја, светлина, вистина, илузија, потреба, јас и ти, Бог, пркос на умот, деца кои плачат, деца кои се смеат.

Историја на една лична боја, обид за анализа на чистиот ум

Дора, Олга, Франсоаз, Марија, Ева. Една мува која зуи. Настанато чудо. Конзервиран свет. Парче душа. Апсолутна андрогиност. Жив музеј. Африкански дрвени маски. Кубистички монолози. Рамка за слика.

ОЛГА: Ништо не е исто после нас.

ФРАНСОАЗ: Светот се промени.

ДОРА: Се променив јас.

МАРИЈА: Чувај ги очите од влага. Чувај го животот од солзи. Чувај го телото од дожд. Чувај ме мене. Да те чувам јас. Да се спасиме.

ОЛГА: Ништо не е исто после мене.

ФРАНСОАЗ: Светот се промени.

ДОРА: Види. Веќе ни свездите не ги гледам.

МАРИЈА: Чувај си ги свездите во очите. Чувај ги убавините во очите. Не дозволувај никој да ти ја земе убавината. Чувај си ја убавината. Не ја давај. Не ја расфрлај.

ОЛГА: Ставија таван под небото. Нам облаците ни беа таван.

ФРАНСОАЗ: Се промени.

ДОРА: Види. Само темен таван и овие лица кои не ги поднесувам. Кои зјаат во мене како никогаш да не виделе нешто убаво.

МАРИЈА: Минуваат. Одминуваат. Само гледаат. Ги гледам и јас. Ги гледам и ништо не им кажувам. Нема што да се каже.

ДОРА: А кажав толку многу. Толку многу ти кажав: сè што знам, сè што сакав да знам. Ти ги кажав и работите во кои верував, а најмногу треба за верба. Ти ја дадов. Ти ме гледаше како да сум боја полна болка. Тоа и станав. Твојата верба во мене ме уништи.

МАРИЈА: Една мисла само. Една среќна мисла. Тоа ме уби. Тоа ме остави овде засекогаш таа мисла од мене направи нова форма.

ФРАНСОАЗ: Сè промени.

ОЛГА: Под овој таван, мене ми остана само ѓубрето во моите очи. Моето лично ѓубре, ѓубриште, отпад за предмети без значење, отпад за чувства без значење. Моите очи без значење. Моиве очи кои сакаа само да те гледаат. Празно е. Види. Под овој таван, остана само една идеја. Една голема идеја. Една прекрасна идеја. Идејата е воздух. Воздухот е за живите. Јас? Во мене има само една смрт која никако да ми излезе низ уста.

ФРАНСОАЗ: Го промени дури и воздухот.

Неподносливоста на летот на една мува.

ДОРА: Твојата верба во мене.

МАРИЈА: Нешто ново. Секој ден по нешто ново, до неподносливост.

ОЛГА: Ништо овде не е вистинско. Дури и јас сум измислица. Измислица која е резултат на нечија потреба, на нечиј ум. На нечија љубов. Потреба. Јас сум потреба. Измислена потреба.

ФРАНСОАЗ: И јас се променив. Само за тебе. Станав нешто друго. Престанав да се препознавам, престанав да верувам во себе. Моето лице стана географска карта по која се движеа твоите очи и никогаш не разбрав каде одиш, каде тргна, каде треба да стигнеш. Каде се стига кога стануваш неважност? Никаде. Никаде. Стануваш никој.

МАРИЈА: И не се поднесувам повеќе.

ДОРА: И не верувам во ништо.

ОЛГА: Нечија љубов. Ничија љубов. Само љубов. Само љ.

ФРАНСОАЗ: Никаде љубов. Никоја љубов.

ДОРА: Ниту во ова овде.

МАРИЈА: Ниту тебе.

ОЛГА: Тесен е зборот. Душата ми е широка. Широка како небото на кое сонував, како ова кое ми недостига под градите, широка како мојата насмевка, како празнината во моето смеење. Кажете нешто ново. Било кој, нешто ново. Немам очи за стари нешта. Мене ми треба една нова вистина. Нешто, било што.

МАРИЈА: Животот е затвор, телото е недоволно.

ДОРА: Очите се бои кои некој ти ги позајмил.

ФРАНСОАЗ: Треба да ги вратам, колку да можам да видам нешто ново.

ОЛГА: Да го извадам ова кое ми е заглавено врз зеницата.

МАРИЈА: Само тебе те гледам. Секогаш само ти. Секаде само ти, дури и во она што го гледам кога ќе го погледнам своето лице во огледалото. Ништо друго нема. Верував дека ќе се промени. Дека еден ден ќе можам да нè видам нас. А види: од нас остана само тишина, тишина без лице, без име, без години, тишина која не може да умре, која ништо не ја убива.

ОЛГА: Сиот живот е заглавен. Ако го извадам, нема ништо да видам зад оково. Немам друго око, немам помошни средства за гледање. Но, зошто да гледам кога ги видов сите видливи нешта на светов? Можам да мирисам и да слушам, можеби така ќе знам најдобро.

ДОРА: Сè што позајмив ќе вратам. Ќе ја платам каматата за мојата душа. Мораш да си ги испутиш гревовите. Не се умира лесно. Се живее тешко. Ќе ми ги врати нештата кои ми ги зеде?

ФРАНСОАЗ: Требаше да биде сето време. Не часови, денови, години. Сето време, само за нас.

ОЛГА: Никогаш не можеш да знаеш, никогаш нема да знам.

ДОРА: Ќе ми ги врати нештата кои ми ги зеде?

МАРИЈА: Само тишина.

ОЛГА: Барем да знам дека знаеш.

ФРАНСОАЗ: Само за нас.

ДОРА: Ќе дојдеш? Ќе кажеш дека сето ова е еден лош сон? Дека ти го живеам кошмарот? Што ќе направиш? Ништо. Гледај како отиде. Гледај како сè замина во неповрат.

МАРИЈА: Ништо не ја полни. Ништо не ја празни.

Неподносливо зуење на една мува.

ОЛГА: Те сретнав во младоста на мојата младост и таму останав. Ти замина. Никогаш не можеш да се вратиш некому. Кога доаѓаш назад, секогаш има една скршена вистина

помеѓу. Секогаш само скршени работи помеѓу: еден скршен сон, една скршена љубов, мојата скршена душа.

ДОРА: Те сретнав во младоста на мојата младост и таму останав. Ти замина. Никогаш не можеш да се вратиш некому. Кога доаѓаш назад, секогаш има една скршена вистина помеѓу. Секогаш само скршени работи помеѓу: еден скршен сон, една скршена љубов, мојата скршена душа.

МАРИЈА: Те сретнав во младоста на мојата младост и таму останав. Ти замина. Никогаш не можеш да се вратиш некому. Кога доаѓаш назад, секогаш има една скршена вистина помеѓу. Секогаш само скршени работи помеѓу: еден скршен сон, една скршена љубов, мојата скршена душа.

ФРАНСОАЗ: Те сретнав во младоста на мојата младост и таму останав. Ти замина. Никогаш не можеш да се вратиш некому. Кога доаѓаш назад, секогаш има една скршена вистина помеѓу. Секогаш само скршени работи помеѓу: еден скршен сон, една скршена љубов, мојата скршена душа.

Зуењето на мувата е погласно од секое чувство.

ЕВА: Не е љубов. Смрт е.

На почетокот беше знаењето.

Ева Гуел. Матно огледало, лице кое се менува. Маса за шминкање. Личен прибор: сликарски четки, измислени бои, африкански дрвени маски.

ЕВА: На почетокот беше знаењето. Знаењето беше прво. Јас бев незнаење. Толку многу не знаев, што не си го познав сопственото лице. Колку многу човек треба да не знае за да не си го познае лицето? – Многу малку. Премалку. Лицето се менува со секоја секунда, не зборувам за годините. Вистинските луѓе живеат во секундите, не во годините, не по некакви соби, станови, домови. Вистинските луѓе живеат само во секундите. Во оваа секунда која сега изминува. Во оваа секунда која сега изминува. Во оваа секунда која сега изминува. Во оваа секунда која сега изминува. Во оваа секунда која сега изминува.

Зуењето на една мува

ЕВА: Мувата беше втора, а јас не познав дека тоа е мува сè додека еден ден не ме разбуди од сонот, рано наутро, кога се разбуди и таа. Почна да живее со мене во таа секунда тогаш и еве ја, тука е, не излегла од оваа соба, ја надминала сопствената биологија и живее со мене. Јаде со мене, спие со мене, води љубов со мене, дише со мене. Мувата како домашен миленик, кој би рекол? Мувата како живот, кој би помислил? Ми недостига кога ќе се скрие на некое свое, сосем невидливо место. Ја барам насекаде. Пропуштаме секунди. Не смееме да пропуштиме ниедна секунда. Мора да сме заедно. Сраснати сме, како една душа. Јас и мојата мува. Исто сме.

Неподносливото зуење на една мува

ЕВА: Кога е прегласна, ја замолувам да слета. Ја гледам, се плашам да ја погалам, да не ја повредам. Сè знае за мене. Разговарам долго со неа, дури и кога ме избегнува. Верува во мене повеќе отколку што јас верувам во себе. Мојата мува. Мојата секунда. Нашата секунда. Оваа секунда. Оваа секунда. Оваа секунда. Го чуваме времето за нас. Само за

нас. Ништо друго не ни треба. Малку храна, малку вода. Ништо друго. Можеме со малку затоа што сме многу, јас и мојата мува. Затоа што сме неподносливо многу. Затоа што сме премногу. Понекогаш помислувам да ја врзам со рибарски конец и да ја носам секаде со себе, ама се плашам да не и го скинам вратот. Несмасна сум. Многу пати си го скинав вратот себеси, камо ли на мувата. И затоа не излегувам. Не сакам да е сама. Не сакам да пати во самотија, да се плаши дека нема да се вратам, па да одлета некаде. Можам да умрам ако одлета. Да умрам. Оваа секунда. Оваа секунда. Да умрам ако умре. Оваа секунда. Оваа секунда. Да умрам ако умре.

Зуењето престанува.

ЕВА: Не се криј. Ќе престанам. Не се плаши. Ќе престанам. Дојди. Дојди ми. Дојди си.

Избезумена потрага по мувата

Стигна писмо, прочитете останата празна

Олга Коклова, балетски чевли кои станале музејски отпадок, еден поштар, пролетно утро и мува која зуми, слави на гранки, небо полно чекање.

ПОШТАРОТ: Писмо.

ОЛГА: Добар ден.

ПОШТАРОТ: Олга Коклова?

ОЛГА: Олга.

ПОШТАРОТ: Добар ден.

ОЛГА: Писмото?

ПОШТАРОТ: Да. Писмото. Со многу поштенски марки. Препорачано.

ОЛГА: Од далеку, а?

ПОШТАРОТ: Од Недојдија.

ОЛГА: Петар Пан, а?

ПОШТАРОТ: Петар Пан. Имам волшебен прав. За летање.

ОЛГА: Во писмото?

ПОШТАРОТ: Не. Какво писмо?

ОЛГА: Рано е за шеги.

ПОШТАРОТ: Посмртница или покана за свадба. Таков е пликот.

ОЛГА: Писмото.

ПОШТАРОТ: Да. Писмото. Мора одма?

ОЛГА: Треба нешто?

ПОШТАРОТ: Грам душа.

ОЛГА: Грам душа?

ПОШТАРОТ: Не те нервираат славеиве? Грам душа.

ОЛГА: Ако се добри вести, два грама.

ПОШТАРОТ: Вети.

ОЛГА: Ако се доби вести. Ветувам.

ПОШТАРОТ: Јас да читам?

ОЛГА: Туѓа пошта?

ПОШТАРОТ: Наши сме си.

ОЛГА: Туѓа пошта е туѓа пошта.

ПОШТАРОТ: И туѓа жена е туѓа жена.

ОЛГА: Жена, а?

ПОШТАРОТ: Писмото.

ОЛГА: Има жена. Туѓа жена.

ПОШТАРОТ: Сакаш?

ОЛГА: Писмото.

Звук на хартија која се тутка

ПОШТАРОТ: Олга Коклова.

Една разлеана насмевка. Подадено писмо

ПОШТАРОТ: Убав ракопис.

ОЛГА: Убав, а?

ПОШТАРОТ: Многу. Туѓ?

ОЛГА: Убав.

ПОШТАРОТ: Што кажува?

ОЛГА: Чекај.

ПОШТАРОТ: Се смееш.

ОЛГА: Чекај.

ПОШТАРОТ: Чекам.

Пауза

ПОШТАРОТ: Се смееш и натаму.

ОЛГА: “Денес сретнав некого. Мислам дека има четири лица. Прекрасна форма. Добра вест, мила Олга. Најдов целина. Ти во целината, целината насекаде. Види го небото, во овој миг. Прекрасна форма, добра вест, мила Олга.”

ПОШТАРОТ: Мила Олга.

Пауза

ПОШТАРОТ: Добри вести.

ОЛГА: Добри. Нема добри вести. Секогаш ќе се најде некој кој ќе ти плукне на денот. Повик, лик, поштар. Измислица.

ПОШТАРОТ: Ама, сепак добри вести. Дај душа.

ОЛГА: Бакшиш за добра вест?

ПОШТАРОТ: Како сакаш.

ОЛГА: Бакнеж?

ПОШТАРОТ: Се бакнуваш со непознати?

ОЛГА: Па наши сме си.

ПОШТАРОТ: Не се бакнувам пред славеи. Ми трне јазикот.

Насмевка која се разлева. Небо кое се гледа.

ОЛГА: Тажен си.

ПОШТАРОТ: Дај душа.

ОЛГА: Сите бараат по нешто.

ПОШТАРОТ: Што ти треба?

ОЛГА: Добра вест во добрата вест.

ПОШТАРОТ: Не разбирам.

ОЛГА: Малку си глупав.

ПОШТАРОТ: Да одам.

ОЛГА: Бакнеж?

ПОШТАРОТ: Ќе им го свирнам на славеиве.

ОЛГА: Не мислиш дека сум убава?

ПОШТАРОТ: Убава си, Олга.

ОЛГА: Бакни ме.

ПОШТАРОТ: Треба да одам, Олга.

ОЛГА: Бараше душа.

ПОШТАРОТ: Шега.

ОЛГА: Не треба да се шегуваш за душата.

ПОШТАРОТ: Треба да одам, Олга. Веќе доцнам.

ОЛГА: Сите некаде одат. Тука сум. Добивам писма. Не добивам писма. Некој се јавува. Никој не се јавува. Пушам цигари и читам зборови. Слушам гласови. Слушам славеи. Никого не слушам никаде. Никаде не доцнам. Никаде не стигнувам. Ти доаѓаш. Брзаш. Не остануваш. Сите некаде брзаат.

Разлеани солзи по небото.

ПОШТАРОТ: Добро си?

ОЛГА: Најдобро. Најдобро! Доволно добро за да сум најлошо.

ПОШТАРОТ: Ќе те бакнам.

ОЛГА: Не сакам. Оди.

ПОШТАРОТ: Што се случи, Олга?

ОЛГА: Што се случи, а?

Пауза

ОЛГА: Маж и писмо.

ПОШТАРОТ: Тоа видов.

ОЛГА: Не мора да се заминува за да се биде среќен.

ПОШТАРОТ: Некогаш мора да се отиде.

ОЛГА: Не мора да се заминува за да се биде среќен!

ПОШТАРОТ: Зошто не отидеш и ти?

ОЛГА: Немам каде. А во оној момент кога ќе помислам дека имам кому, ќе ми стигне некакво среќно писмо со несреќна содржина.

ПОШТАРОТ: Не се добри вести?

ОЛГА: Секогаш се добри вести со него. Не можам да му се налутам. Ми кажува дека ме сака. Знам дека го сакам. Кога е тука, сакам да го убијам. Кога не е, сакам да се убијам.

ПОШТАРОТ: Изместена приказна.

ОЛГА: Изместена љубов. Еден маж и многу фигури. Една јас. Тој насекаде. Јас овде. Само овде. Само заради него не се менувам. Тој се менува секој ден. Се заљубува секој ден. Ме сака и мене. Ги сака сите. Тоа ми ја корне душата. Постојано плачам, без некаква посебна причина. Мислам дека сака да плачам. И кога не ме гледа, сака да плачам. Мисли дека солзите лечат.

Пауза. Писмо кое повторно се отвора. Очи полни празнини

ОЛГА: “Се надевам дека редовно плачеш и дека ја одржуваш душата здрава“

ПОШТАРОТ: Изместен човек.

ОЛГА: Совршен човек.

ПОШТАРОТ: Ама да те бакнам малку.

ОЛГА: Оди.

ПОШТАРОТ: Несреќна си, Олга.

ОЛГА: Сите луѓе се во некаква несреќна состојба. Среќата се појавува понекогаш и си оди. Се надевам дека ќе дојде. Дека сега ќе дојде. Баш сега.

ПОШТАРОТ: Тоа е толку тажно.

ОЛГА: Оди си!

ПОШТАРОТ: Ќе си отидам. Не даде душа.

ОЛГА: Нема душа. Ја измисли некој за да ја пополни својата потреба од нешто. Или од некого.

ПОШТАРОТ: Тоа е толку тажно.

ОЛГА: Тажно, а?

ПОШТАРОТ: Неизмерно.

ОЛГА: Ќе видиш што е тажно.

Некој пука. Славеите се мртви. Поштарот ја бакнува Олга. Зајдисонце.

Што им направивме на децата?

Марија Тереза, растурена детска соба, разгледници од познати градови, ненапишани љубовни писма, своно кое свони, пријател кој доаѓа, празнина која останува. Еден пријател, најдобриот пријател на светот, пареа од утринско кафе. Мува која зуи.

МАРИЈА: Имам толку многу за да ти кажам.

ПРИЈАТЕЛОТ: Одамна не сме биле вака сами.

МАРИЈА: Одамна не сум сама за да бидеме сами.

ПРИЈАТЕЛОТ: Не се лутам.

МАРИЈА: Разбираш.

ПРИЈАТЕЛОТ: Знам.

МАРИЈА: Не сум те видела со месеци. Кажи ми.

ПРИЈАТЕЛОТ: Ништо ново, Марија. По малку нови работи во светот, ништо друго, барем кај мене.

МАРИЈА: Како си?

ПРИЈАТЕЛОТ: Како си ти?

МАРИЈА: Само што отидоа на училиште. Немам свое време. Имам само време за нив. И не ми треба друго. Да бидам здрава, да бидам тука за нив. Останатото е неважно. Не го има за да биде важно. Откако станав мајка, само тоа е важно. Мајка е дијагноза, драг мој. Сериозна дијагноза.

ПРИЈАТЕЛОТ: Како се децата?

МАРИЈА: Доаѓа да ги види. Не често, но доаѓа. Знаат дека е тука за нив секогаш кога им треба. Дека е тука за мене кога ми треба.

ПРИЈАТЕЛОТ: Не те прашувам за него. За децата те прашувам.

МАРИЈА: Ќе биде сè добро, тоа знам.

ПРИЈАТЕЛОТ: Одамна не е.

МАРИЈА: Не може поинаку. Барем засега. Вака е добро, сигурно е. Важна ми е само нивната сигурност. Без сè друго можам.

ПРИЈАТЕЛОТ: Не можеш без себе.

МАРИЈА: Научив.

ПРИЈАТЕЛОТ: Треба да научиш нешто ново.

МАРИЈА: Како си ти?

ПРИЈАТЕЛОТ: Не ти е добро.

МАРИЈА: Кажу нешто убаво.

ПРИЈАТЕЛОТ: Сакам да ти е убаво. Сакам да ти помогнам, Марија.

МАРИЈА: Никој не може да ми помогне.

ПРИЈАТЕЛОТ: Не сакаш.

МАРИЈА: А што да сакам? Ајде, кажи ми. Што би сакал ти?

ПРИЈАТЕЛОТ: Да бидам среќен.

МАРИЈА: Си остарел.

ПРИЈАТЕЛОТ: Сè знам, Марија.

МАРИЈА: Знаеме. Мора да биде вака. Ти со годините, јас со сето ова овде, со овој неред кој ми дава смисла, кој ме прави жива. Не мораше да биде вака. Јас избрав.

ПРИЈАТЕЛОТ: Нередот дава само неред.

МАРИЈА: Доцна е за тоа.

ПРИЈАТЕЛОТ: Секогаш е навреме. Само треба да сакаш да се сменат работите. Да сакаш и да почнеш да правиш нешто во врска со тоа.

МАРИЈА: За тебе.

ПРИЈАТЕЛОТ: За тебе.

МАРИЈА: Не е исто.

ПРИЈАТЕЛОТ: Не може да биде исто.

МАРИЈА: Тогаш, зошто ми го зборуваш сето ова?

ПРИЈАТЕЛОТ: Заради убавината. Очите ти се смениле.

МАРИЈА: И очите и тоа што ми го гледаат очите. Сè е сменето. А сепак, ништо не е ново.

ПРИЈАТЕЛОТ: Доаѓа често?

МАРИЈА: Доволно често. Не знам што значи често?

ПРИЈАТЕЛОТ: Еднаш месечно?

МАРИЈА: Некогаш не доаѓа со месеци. Некогаш останува со денови. Ми зборува за тоа како ме сака, на каков начин, што му значам, што му значат другите. Ги држи децата в прегратка, заспива со нив. Го обожуваат. Ме мразат кога ќе си замине. Го мразам кога ќе замине. Никогаш не е тука кога ми треба. Секогаш е тука кога му требам. Сака да мислам дека единствено тоа е во ред. Дека мора да ја има слободата. Дека е зависен од неа. Не можам против него. Никој не може.

ПРИЈАТЕЛОТ: Слобода?

МАРИЈА: Слобода. Така ја нарекува нашата љубов.

ПРИЈАТЕЛОТ: Што мислиш ти за тоа?

МАРИЈА: Што да мислам? Кажи ми, што би мислел ти?

ПРИЈАТЕЛОТ: Ти треба нешто ново.

МАРИЈА: Нема нови работи.

ПРИЈАТЕЛОТ: Види. Види ме, Марија. Ти кажувам дека има. Не сакаш да видиш. Се задоволуваш со тоа што ти се нуди, дури веруваш дека тоа е премногу. Се уништуваш. Сè уништуваш.

МАРИЈА: Децата.

ПРИЈАТЕЛОТ: Ќе пораснат децата. Што ќе правиш кога ќе остареш?

МАРИЈА: Нешто друго. Ќе се врати.

ПРИЈАТЕЛОТ: Нема никогаш да се врати. Таквите луѓе не се враќаат. На секој агол од светот имаат по една попатна станица, по еден дом, по еден човек. Нема да се врати. Не плачи, освен ако не плачеш за себе.

Неподносливото зуење на една мува.

ПРИЈАТЕЛОТ: Не сум добро кога не си добро. Ако не за себе, за мене, за децата. Направи нешто. Нешто.

МАРИЈА: Што им направивме на децата?

ПРИЈАТЕЛОТ: Ќе пораснат. Не ги мислам нив. Секогаш ќе им биде добро. Тие се негови деца.

МАРИЈА: Ќе остарам. Ќе се каже само. Не знам. Денес не знам. Веќе некое време не знам. Не сакам да знам. Можам да полудам од мислата. Ги избегнувам таквите мисли. Не знам. Разбираш? Не сакам да знам.

ПРИЈАТЕЛОТ: Тебе ти треба мајка.

Пријател кој заминува, мува која останува. Разгледници од една љубов.

Остани. Некој мора да ме чува

Дора Мар, продавница за слатки. Еден слаткар, одамна поминато работно време. Божиќно утро. Божиќен ден. Божиќна ноќ. Мува која зуче.

ДОРА: Спие со жени кои не ги знае, чии имиња ги знам, не доаѓа со денови, минуваат месеци, поминаа години.

СЛАТКАРОТ: Не се прави торта без шеќер. Нема да е слатка.

ДОРА: Не го избегнувај разговорот.

СЛАТКАРОТ: Сакаш да пробаш да ја направиш?

ДОРА: Кога му се јавувам, пее песни и не ме слуша.

СЛАТКАРОТ: Не може без шеќер.

ДОРА: Му праќам пораки по заеднички пријатели. Заеднички пријатели? Веќе ги нема. Сите наши пријатели останаа негови пријатели. Природно. Не ме трпат. Го обожуваат. Кога ги прашувам за него, велат дека е среќен. Пријатели! Знаам дека не е среќен. Само со мене може да биде среќен. Само јас знам како му тече среќата во главата. Никој друг. Никој не може да знае.

СЛАТКАРОТ: Може со мед, ако сакаш.

ДОРА: Само го лажат. Го заведуваат за да го имаат, го трошат во празно. Јас му ја давам полнотијата. Го разбираам, му ја разбираам грешката во главата, му ја негувам. Сите други се прават дека го знаат. Сакаат да ги гледа, да им даде дел од своето внимание, да им каже дека се убави, дека ќе ги направи вечни. Луѓето копнеат по вечноста, тоа е безобразно. Јас копнеам само по него. Можеби и тоа е безобразно. Не знам. Не сакам да знам.

СЛАТКАРОТ: Може со мед, ама нема да биде исто.

ДОРА: Кога ќе го видам случајно, на улица или некаде било каде, викам по него. Тој се прави дека не ме слуша. Луѓето мислат дека сум луда. Тој ме прави да изгледам дека сум луда.

СЛАТКАРОТ: Знаеш колку чини тегла мед денес, а колку килограм шеќер?

ДОРА: Не знам зошто си отиде. Не знам зошто луѓето си одат. Каде одиш кога сè што ти треба е тука, овде? Зошто да одиш кога нема каде да стигнеш? Со рацеве му ги отворав очите, тој ги држеше затворени. Затворени. Не можеш никого да убедуваш да го види она кое не сака да го види.

СЛАТКАРОТ: Никако не може торта со мед. Можеби може, ама не знам како. Ако знаеш, пробај.

ДОРА: Пробав. Пробувам! Не сака да ме види. Ме избегнува, вели дека времето мора да мине, да му мине, да ми мине мене времето. И откако ќе мине, ќе можеме да се сакаме. Замисли, ќе можеме да се сакаме!

СЛАТКАРОТ: Ќе пробаш? Денов ми мина. Треба да си одам.

ДОРА: Поминаа години. Знам дека има свои деца. Знам дека има свои љубови. И знам дека ја живее оваа моја љубов. Да не бев јас, тој никогаш не ќе знаеше колку љубов треба за да можеш да живееш љубов. Само за неговата среќа живеам. И знам дека не може да биде среќен на друго место. Со други луѓе. Не може. Секаде ќе си друг. Никаде свој. Никаде. Не може!

СЛАТКАРОТ: Морам да си одам.

ДОРА: Ќе поминат и други години. Ќе се врати. Ќе ми биде доцна. Само да ми биде доцна на време. Да не стане предоцна. А веќе денес е предоцна.

СЛАТКАРОТ: Дора Мар. Дора Мар. Како песна ти е името. Може да ти биде слатко. Верувај. Пробај. Слаткото носи благост на душата. Не биди тврдоглава. Пробај.

ДОРА: Пробав да не мислам на него. Пробав да го слечам од себе, да го измијам, да ги отрујам сите сеќавања кои ме поврзуваат со него. Пробав да направам дом само за себе. Мој сопствен простор. Не можам. Секогаш му се враќам, со секој нов ден, му се враќам се поблиску и поблиску, а него го нема. Го нема никаде. Знаеш како е да се враќаш некому кој го нема?

СЛАТКАРОТ: Ќе те научам да ги правиш сама сите овие слатки. Сите, ќе ти дадам простор во мојава слаткарница. Ќе ти дадам друга работа, ќе ме одменуваш. Ќе те научам, Дора.

ДОРА: Ништо не научив. Ништо не знам, а знам сè. Знам како треба. Но, мора поинаку. Мора поинаку, морам да најдам друга среќа, некоја друга радост. Ништо друго не ме радува. Ништо друго не ме прави среќна.

СЛАТКАРОТ: Морам да затворам. Ако не си одиш, ќе мора да те заклучам внатре.

ДОРА: Одамна сум заклучена. Во ќелијата на мојата немоќ, ништо не ме спасува. Сакам само да дојде, да дојде и да остане, да биде сè како што беше. Да му сварам кафе, да ми каже некоја шега, да ме погали по главата, да му легнам на градите, да сонувам. Одамна не сум сонувала.

СЛАТКАРОТ: Секој ден доаѓаш овде. Ништо ново, секој ден. Дора, земи парче торта.

ДОРА: Парче душа. Парче душа. Моето откинато парче душа. Човек со дефект. Жена со дефект.

СЛАТКАРОТ: Ќе си одам. Остануваш?

Неподносливото зуење на една мува

ДОРА: Остани. Некој мора да ме чува. Остани. Те молам, остани. Никој не ме слуша. Ти ме слушаш. Некој мора да ме чуе. Ти ме разбираш. Никој друг не сака да ме разбере. Те молам, остани. Еве, ќе пробам од тортата. Само остани.

СЛАТКАРОТ: Доцна е.

ДОРА: Никогаш не е доцна за ништо. Само за мене е доцна. Ако останеш, може веќе нема да е доцна. Остани, за мене. За ова што остана од мене. За шеќерот. За медот. Остани заради сите слатки нешта на светов. Заради себе остани. Еве, ќе пробам. Види.

СЛАТКАРОТ: Дора?

ДОРА: Не е слатко.

СЛАТКАРОТ: Ништо не е слатко кога душата има толку горчина во себе.

ДОРА: Не сакав да биде вака. Не за мене.

СЛАТКАРОТ: Нешто ново ќе дојде.

ДОРА: Ќе дојде. Еден ден, ќе дојде.

Машина за правење шеќер во прав. Машина за правење душа во прав. Еден сон кој се повторува, еден ден кој не завршува. Ново работно време. Мува заробена во слатка арома.

INTERMEZZO: ВЕНЕРИ И ПЛАТНА

Бела Барток, Соната за две пијана и перкусии. Мува која зуи. Броеви кои стекнуваат својства. Свет кој излегол од друг свет, речиси вистина, речиси илузија, речиси мажи, речиси жени. Изгрејсонце.

1: Ќе ти влезам во мозокот, љубов. Ќе ти влезам како ништо да немало внатре. Ќе те боли. Првиот пат секогаш боли. Крвари душата. Смрт на непотребно месо. Сивата маса. Белата маса. Секаде. Секако. Ќе ти влезам во мозокот, љубов. Ќе крвариш од сите отвори. Ќе ти блеснат очите. Како светилки. Како осветлен град доцна во ноќта. Како пречка од автомобилски светла на разминување доцна во ноќта. Како прво пијанство. Ќе ти влезам во мозокот, мила. Убаво ќе ти е, мили. Ќе сакаш никогаш да не се заврши. Коитус и создавање. Пречки во креацијата. Ќе ти влезам во мозокот, љубов. Ќе ги оставам ноктите по кората од твојот мозок. Ќе ти направам рани. Ќе немам нокти. Ќе знаеш. Нема да помине. Ќе те сакатам, љубов. Ќе те сакатам. И ќе ти биде убаво.

2: Ќе биде убаво. Најубаво. Можеш да влезеш преку устата. Можам и јас. Но, јас стојам. Стојам во една точка. Го менувам светот со стоење. Менувам бои. Менувам форми. Ја пропуштам светлината низ мене, се прекршува како преку призма. Се прекршува како коска. Човечка коска. Коска со месо. Расипано месо. Оставено на сонце. Месо со муви. Сонце со муви. Светлина со муви. Многу малку внимание се обраќа на мувата. Треба да си мува. Треба да си мува. Зуеш. Зуеш. Бзззззз. Бззззз. Зујам и јас.

3: Мора да биде убаво. Ми тежи косата. Некој измислува муви. Звучите се чудни. Музиката е последица на нечиј личен звук. Некому му зуи во главата и потоа создава музика. Ќе влезеш. Ќе ти се расипа звукот. Можеби ќе се роди боја. Можеби ништо нема да се случи. Заспиваш. Името ти е заспивалка за големи деца. За жени. Или за мажи.

Неважно е. Нешто нема да се случи. Празна рамка. Имам живот. Немам живот. Си играм. Си играме.

4: Ти си прва играчка. Јас втора. Или јас прва. Не е важно. Неважно е! Сосема е неважно. Плукни во раката. Легни на стомак. Стави ја раката во гаќите. Отвори ги очите. Преврти ги зениците. Стави маска. Немај очи. Имај очи. Види! Види! Лице. Мое лице. Имам лице. Имаш лице. Некој сака муви. Сакам слонове. Сакам трева. Можам да бидам слон. Или полжав. Можам. Можеш, можеш! Можеш и ти! Лош ден. Некој ќе те закова за платно. Светот ќе се чуди. Се случува. Едноставно се случува.

5: Ќе биде прекрасно. Совршено. Како први љубовници. Потоа светот ќе се смее. Неразбирливо смеење. Морам да седам додека некој се смее. Се смее и се чуди. Луѓето паѓаат на глава од големи височини. Дури и од небото. Мртви таленти и живи луѓе. Го загадуваат воздухот. Пишуваат. Свирам. Само стојам. Имам една форма на мустаќите. Имам една форма на носот. Секој нос е сиромашен без мустаќи. Кажете нешто.

1: Мува.

2: Мува!

3: Бзззззз.

4: Боја и мува. Бова. Муја. Ми тежи главата. Ми тежи главата!

5: Очите се...Очите се округли органи. Светот е тркалезен. Очите се тркалезни. И водата може да биде тркалезна ако е во тркалезен сад.

1: Метафизика.

2: Физика. Триење. Со бутините. Триење со главите. Удар. Бам! Бам! Удар! Ми тежи главата. Четка и боја. Убавини.

3: Ќе биде прекрасно! Ќе се слечам. Ќе заставам. Ќе се наведнам или ќе се исправам. Можеби ќе легнам. Можеби ќе легнеш. Ти сакаш простум. Сакам секако. Секој сака

секако. Некој не сака никако. Некој сака да гледа. Сите сакаме да гледаме. Сите гледаме. Гаќите ти се празни. Празни се. Сосема.

4: Сакам во воздух. Да висам и да стенкам. Сакаш да стенкаш? Сакаш да стенкаш? Сакаш?!

5: Сакам сé. Сé сакам. Само стојам. Празно лице. Шуплива глава. Четка и боја. Бордел од друго време. Бордел во животот. Бордел во тагата. Главата ми е празен бордел. Стара курва. Лоша навика. Не се мијам. Сакам да мирисам. На мажи. На жени. Многу. Секаде.

1: Ќе биде убаво. Некој ќе дојде. Нешто ќе се случи.

2: Ќе биде прекрасно! Ќе се слечеш. Ќе го бакнеш. Ќе те бакне. Курвите не се бакнуваат, ама ќе те бакне. Ќе го погалиш по главата. Ќе ти ги грицка градите. Ќе те дише! Ќе те дише! Се радувам за тебе.

3: И тебе. Ова е проста игра.

4: Јас?

3: Сите.

ПАУЗА

5: Сите. Еден ден сите ќе се вкочаниме. Некаков последен гест на скулптурата. Последно вкочанување. Потоа само ќе не гледаат. Ќе уживаат. Нема да можам да кажам ништо, а ќе пискам. Ќе вриштам. Ќе вриштиш и ти. Можеби најсилно ќе вриштиш ти. Ќе патуваме со стоење.

1: Ти?

2: Ти?

3: Ќе плачам.

4: Ќе плачам.

1: Ти?

2: Сите мои љубовници плачат за мене. Некаде низ светот. Се создаваат мориња. Или подобро, солени езера. Плачи. Плачи!

5: Тагата е само проста последица од очекувањето. Што чекаше? Што?! Кој не дојде?! Кој каде замина?!

1: Боја.

2: Боја. Боја!

3: Насекаде. Секако. Бојата е неминовност. Проста последица од очекувањето. Што очекуваш? Каква боја да ти се случи? Каква боја ти треба?

4: Шарена.

5: Шарена боја во многу форми. Вришти. Луд е. Знае. Не знае. Кажи ми дека ќе биде нешто подобро. Дека ќе има некаква убава боја. Ми треба.

1: Некој ќе ти ја изеде душата за доручек. Црна боја. Ќе ја натопа во сопствените секрети и ќе ја изеде. Можеби ќе ја намачка на леб. Паштета од душа, прсти да излижеш. Потоа ќе ти ја јаде главата. Црвена боја. И кога ќе стигне до срцето, ќе блесне жолта. Ќе те заслепи, но ти нема да можеш да видиш затоа што ќе немаш очи.

5: Се плашам.

2: Сите ќе застанеме и ќе гледаме. Ќе гледаме додека не гледаат како некој не јаде. Слој по слој. Дел по дел. Ќе плачам за тебе. И за тебе. Ќе плачам и за тебе.

3: Бззззззззззз

4: Некој треба да ја убие мувата.

1: Некој треба да ја убие мувата.

2: Армија. Цела армија. Но, стара армија. Со копја и штитови. Да ја донесат мувата на штит, како трофеј. Убави мажи со перјаници и една мртва мува. Раскошна сцена. Ќе пеам некаква арија. Твоите гради ќе се стари тапани. Ти ќе тропаш. Оркестар.

3: Кој?

4: Да, не се чуди. Оркестар!

2: А зошто токму моите гради?

4: Затоа што се родени за тапани.

2: Ќе ме боли.

3: Бззззззззз.

1: Не бегајте од боите.

3: Бззззззззз.

5: Претеруваш.

4: Некој ќе ја убие мувата еден ден.

1: Договорена боја.

2: Треба да има оргули. Ми одат со фустанот совршено.

3: Треба да има четка. Другото само доаѓа. И рака, секако.

Бела Барток, мува која ја расипува хармонијата.

Ти замина. Се случи ништо.

Франсоаз и еден чевлар. Висат скршени потпетици. Мува која зуге. Насмеани очи.

ЧЕВЛАРОТ: Добро утро Франсоаз. Уште една лева потпетица, нели?

ФРАНСОАЗ: Добро утро. Секогаш лева.

ЧЕВЛАРОТ: Тоа го знам.

ФРАНСОАЗ: Едноставно, ги кршам. Не одам како што треба.

ЧЕВЛАРОТ: Многу луѓе не одат како што треба.

ФРАНСОАЗ: Нешто расипано. Вроден дефект.

ЧЕВЛАРОТ: Многу расипани работи. Многу уништени чевли. Ништо ново.

ФРАНСОАЗ: Одамна ништо не е ново.

ЧЕВЛАРОТ: Има чевли кои не се поправаат.

ФРАНСОАЗ: Има луѓе кои не се поправаат.

ЧЕВЛАРОТ: Цел живот поправам чевли. Можеш многу да научиш за луѓето според нивните расипани чевли.

ФРАНСОАЗ: Вистинските љубови се во расипаните работи.

ЧЕВЛАРОТ: Како си?

ФРАНСОАЗ: Нема ништо ново. И тоа е во ред.

ЧЕВЛАРОТ: Во ред?

ФРАНСОАЗ: Секогаш ќе биде во ред. Не треба да е поинаку. Ако сакаш да биде поинаку, значи дека не си научил да бидеш добар. Јас научив. Затоа сè уште ги поправам чевлите, затоа ретко купувам нови.

ЧЕВЛАРОТ: Треба да се вљубиш.

ФРАНСОАЗ: Се вљубувам.

ЧЕВЛАРОТ: Сериозно, треба да се вљубиш.

ФРАНСОАЗ: Се вљубувам секој ден.

ЧЕВЛАРОТ: Да се вљубиш повеќе од секој ден.

ФРАНСОАЗ: Не сакам.

ЧЕВЛАРОТ: Мораш. За да биде подобро.

ФРАНСОАЗ: Добро е.

ЧЕВЛАРОТ: Подобро.

ФРАНСОАЗ: Не може да биде подобро. Не треба да биде подобро. Ова е најдобро добро кое можам да го живеам. Сè останато би било лага. Нешто посакувано, ништо вистинско. Би било како желба, не како реалност, можно утре, а не сигурно денес. Денес ми треба ова овде. Треба да ми го поправиш чевелот.

ЧЕВЛАРОТ: Душата.

ФРАНСОАЗ: Чевелот.

ЧЕВЛАРОТ: Зошто се измачуваш?

ФРАНСОАЗ: Не е мака. Не разбираш. Љубов е.

ЧЕВЛАРОТ: Љубовта е добрина.

ФРАНСОАЗ: Токму тоа.

ЧЕВЛАРОТ: Љубов е да ти биде убаво.

ФРАНСОАЗ: Никогаш не си љубел.

ЧЕВЛАРОТ: Љубов е да се смееш, да се поткрева земјата под твоите нозе додека одиш, а не да ги кршиш потпетиците.

ФРАНСОАЗ: Љубов е да ја скршиш главата. Да го убиеш секој сомнеж. Да тргнеш на сите патишта кои ќе ти се отворат и да ги уништиш сите чевли кои си ги купил по тие патишта. Љубов е да бидеш и да знаеш дека ти е добро само затоа што некогаш ти било најдобро. Не може повеќе од тоа. Да ја скршиш главата на нечији гради и во тоа да ја најдеш најголемата убавина на овој свет.

ЧЕВЛАРОТ: Тоа е болест.

ФРАНСОАЗ: Болест е ако умреш. Жива сум.

ЧЕВЛАРОТ: Тоа што си жива е симптом на твојата болест.

ФРАНСОАЗ: Тоа што сум жива е симптом на мојата љубов.

Неподносливото зуење на една мува

ЧЕВЛАРОТ: Те убедол да веруваш во сè што сака да веруваш.

ФРАНСОАЗ: Верувам само во него.

ЧЕВЛАРОТ: За тоа ти зборувам.

ФРАНСОАЗ: Не е пркос.

ЧЕВЛАРОТ: Што е?

ФРАНСОАЗ: Скршен чевел. Убав ден.

ЧЕВЛАРОТ: Ќе го поправам.

ФРАНСОАЗ: Знам. Како и сите до сега.

ЧЕВЛАРОТ: Други работи не се поправаат. Колку години имаш, Франсоаз?

ФРАНСОАЗ: Тоа одамна не ми е важно.

ЧЕВЛАРОТ: Ти лета времето.

ФРАНСОАЗ: Ќе летне сосем еден ден.

ЧЕВЛАРОТ: За тоа ти зборувам.

ФРАНСОАЗ: Колку долго сме пријатели?

ЧЕВЛАРОТ: Затоа што те сакам.

ФРАНСОАЗ: Те сакам и јас тебе. За тоа ти зборувам.

ЧЕВЛАРОТ: Друго кажуваш.

ФРАНСОАЗ: Друго слушаш.

ЧЕВЛАРОТ: Многу муви за овој период од годината.

ФРАНСОАЗ: Непотребни убедувања за овој дел од денот.

ЧЕВЛАРОТ: Ќе биде готов за три часа, мора да стои со лепакот.

ФРАНСОАЗ: Знам, за три часа. Секогаш се три часа.

ЧЕВЛАРОТ: Што виде во него?

ФРАНСОАЗ: Невидливи работи.

ЧЕВЛАРОТ: Што?

ФРАНСОАЗ: Во еден миг од мојот живот, некој направи да се чувствувам дека сум единствен жив човек на светот, дека овој свет е измислен само за мене и дека мене ми е даден на располагање, да правам со него што сакам. Во еден миг, еден човек направи да се чувствувам толку многу единствено што морав да го пуштам за да уживам во својата единственост. Толку е едноставно. Единственост.

ЧЕВЛАРОТ: Некогаш. Сега?

ФРАНСОАЗ: Сега не постои, како не разбираш? Сега сум тука, поправам расипани чевли, разговарам со тебе за сè она за кое разговарам со себе. Единственост. Безвременост. Толкава љубов што се излева од сите страни, што ме обзема до толку што не ми останува простор за ништо друго. Тоа е сега. Секогаш е тоа сега.

ЧЕВЛАРОТ: Ќе мине, еден ден.

ФРАНСОАЗ: Еден ден, ќе минам и јас.

Мува која се врти во круг

ЧЕВЛАРОТ: За три часа ќе бидат готови.

ФРАНСОАЗ: Три часа, три години, три века. Сеедно е. Сеедно ми е. Јас одамна не живеам според часовникот.

ЧЕВЛАРОТ: Ќе те убие.

ФРАНСОАЗ: Ниту за да умрам.

ЧЕВЛАРОТ: Помогни си. Направи нешто. Оди некаде, сретни некого. Смени го овој живот.

ФРАНСОАЗ: А љубовта?

Франсоаз излегува на една висока потпетица. Пролет која се случува, мува која зуе.

Историја на сите бои, пркос кон чистиот ум

Дора, Олга, Франсоаз, Марија, Ева. Бесмртноста на мувата. Настанато чудо. Конзервиран свет. Парче душа. Апсолутна андрогиност. Жив музеј. Африкански дрвени маски. Кубистички монолози. Рамка за слика.

ДОРА: Што се случи?

МАРИЈА: Чудо.

ОЛГА: Мртви славеи на гранки. Пристигнати писма. Истите куфери: празни, отворени, подготвени да го соберат во себе сето ова кое остана. Да ја соберат сета прашина која се наталожила по светот. Подготвени да отпатуваат до нови адреси, можеби во соседството, можеби на друга планета. Подготвени да станат временски машини. Се случи. Не се случив јас.

ФРАНСОАЗ: Чудно е.

ДОРА: Секое чудо е.

ОЛГА: Душата ми пукна. Се распрсна на сите страни, како огномет на небото и како темнина по земјата. Мојата душа, не било која душа. Не твојата. Не твоите очи. Не твоите зборови. Мојата! Ништо друго нема. Види колку нема. Нема.

ДОРА: Доволно е. Дај нешто слатко.

ФРАНСОАЗ: Или премалку.

ДОРА: Кога сум овде, доволно е. Кога заминувам на некое друго место – премалку е.

ФРАНСОАЗ: Светов е затвор. Животов е затвор. Телово е ропство.

ЕВА: Смрт е. Уште да се најде некој да ја убие мувава.

Сликата паѓа. Отворени гробови, смртта на една мува

ОЛГА: Не даде душа.